

# **Notitie: Aandelenoverdracht WEZO NV aan de gemeente Zwolle**

## **1. Inleiding**

In 2014 is besloten de gemeenschappelijke regeling GR-WEZO op te heffen (bestaande uit de gemeenten Zwolle, Hattem, Raalte, Zwartewaterland en Dalfsen). De gemeente Zwolle heeft aangegeven enig aandeelhouder te willen worden van WEZO NV. De overige aandeelhoudende gemeenten in WEZO NV hebben aangegeven deze aandelenoverdracht onder voorwaarden te willen accepteren. Daarop is het project aandelenoverdracht WEZO in februari van 2015 gestart.

In deze notitie worden de uitkomsten van de onderhandelingen over de aandelenoverdracht aan de gemeente Zwolle en de gevolgen voor de gemeente Hattem in beeld gebracht en wordt u als raad geïnformeerd voordat in november verdere besluitvorming wordt aangeboden.

Hattem heeft momenteel 44 fte (50 personen) die in het kader van de sociale werkvoorziening werkzaam zijn bij WEZO. Dat zal in de komende jaren met circa 4 -5 % per jaar afnemen aangezien er voor de SW een instroomstop bestaat.

### **1.1 Proces en projectstructuur**

Er is een stuurgroep in het leven geroepen met de wethouders van de 5 gemeenten, die zitting hebben in de aandeelhoudersvergadering. Daarnaast is er een ambtelijke projectgroep ingesteld die het proces van bepaling van de waarde van aandelen begeleidt en voorstellen voor de stuurgroep voorbereidt. Voor de verdere uitwerking van het onderzoek naar de aandelenwaarde is er ook een werkgroep met financiële mensen gevormd. Het proces aandelenoverdracht WEZO wordt op verzoek van de verkopende gemeenten begeleid door een onafhankelijke procesbegeleider.

## **2. Indicatie aandelenwaarde en aandelenoverdracht WEZO NV**

In de onderhandelingen hebben de volgende elementen en rol gespeeld:

1. Waardering van de aandelen
2. De voorwaarden voor (gedeeltelijke) beëindiging van de SW-opdracht;
3. De regeling m.b.t. borgstellingen van gemeenten (betreft borgstelling op leningen)
4. Voorstel ten aanzien van garanties en vrijwaringen

### **2.1. Waardering aandelen**

Allereerst een toelichting op de totstandkoming van het vaststellen van de waarde van de aandelen WEZO NV.

Voor het bepalen van de waarde van aandelen is gebruik gemaakt van de zogenaamde Discounted Cashflow Methode. Dat wil zeggen dat de contante waarde wordt berekend van de aandelen op basis van de kasstromen in de komende 5 jaar bij "normale" voortzetting van de onderneming. Deze wordt opgeteld bij de netto schuld op de balans per 01-01-2016. Daarmee wordt de (in dit geval negatieve) waarde van de aandelen bepaald. Normale voortzetting van de onderneming betekent in dit geval dat de deelnemende gemeenten dienstverlening SW blijven inkopen gedurende deze periode van 5 jaar.

De netto langlopende schuld op de balans staat vast. Deze bedraagt 6,8 miljoen en geeft daarmee al een belangrijke indicatie voor de "schuld" die de gemeenten en daarmee Hattem hebben aan de NV c.q. de gemeente Zwolle bij aandelenoverdracht.

Deze schuld bestaat met name uit het vastgoed en de financiering daarvoor. Daarbij is afgewogen of er nog een herwaardering van het onroerend goed zou moeten plaatsvinden.

Door de gezamenlijke aandeelhouders is beoordeeld, dat dit geen meerwaarde heeft en niet tot andere inzichten over de waarde zal leiden gezien recente waardebeoordelingen. De totale aandeelhouderswaarde per 1-1-2016 bedraagt ruim 6,9 miljoen. Deze negatieve aandelenwaarde wordt naar rato (op basis van het aantal aandelen) verdeeld over de aandeelhouders. De incidentele bijdrage voor de aandelenovername door Zwolle van de aandelen van Hattem bedraagt daarmee € 568.000.

Naast het financieel bepalen van de aandelenwaarde is er een juridisch boekenonderzoek uitgevoerd naar WEZO NV door JLS Advocaten. In dit zogenaamde due-diligenceonderzoek is onderzocht of er risico's binnen de organisatie zijn die materiele effecten kunnen hebben op de aandelenwaarde. Uit dit onderzoek zijn geen feiten naar voren gekomen die substantiële materiele effecten hebben aangetoond en daarmee geen relevante feiten voor het bepalen van de aandelenwaarde.

Bovenstaande uitkomst van het bepalen van de aandelenwaarde is vertrekpunt geweest voor de 2<sup>e</sup> fase van het proces namelijk de onderhandelingen over de aandelenoverdracht aan de gemeente Zwolle. Hattem heeft toegezegd in 2014 om voor 5 jaar de dienstverlening SW bij WEZO te continueren. Op basis van de toegezegde termijn van 5 jaar en de uitgangspunten van de gebruikte waarderingsmethode (die ook een periode van 5 jaar als uitgangspunt heeft) zijn de uitkomsten van de onderhandelingen dan ook niet afwijkend van het bedrag zoals voortvloeiend uit de waarderingsmethode. De éénmalige afkoopsom is daarom na de onderhandelingen vastgesteld op € 568.000.

In de onderhandelingen met de gemeente Zwolle is overeengekomen, dat deze eenmalige afkoopsom in vijf gelijke delen kan worden voldaan. Intentie is om dit ook als zodanig in de overeenkomst van overdracht op te nemen. Daarmee kan de afkoopsom in delen worden opgenomen in het meerjarenperspectief van de begroting en gelijkmatig worden verdeeld over de boekjaren 2015-2019 voor een bedrag van 114.000 per jaar.

In dit bedrag is niet verdisconteerd het aandeel van Hattem in het exploitatietekort van de NV over 2015. Bij de onderhandelingen is overeengekomen, dat het aandeel van de gezamenlijke gemeenten in het exploitatietekort over 2015 op basis van het begrote tekort wordt afgerekend. Voor Hattem betekent dat een aandeel van € 46.000.

## **2.2. Voorwaarden voor het beëindigen van de SW-opdracht**

De gemeente Hattem heeft in een eerder stadium al aangegeven SW dienstverlening bij WEZO te blijven inkopen. De gemeente Hattem ziet voldoende mogelijkheden om binnen de huidige samenwerking en binnen de grenzen van het inkoopmodel de dienstverlening te optimaliseren. Ook de relatief kleine Hattemse SW-populatie is een afweging om geen uitvoering te geven aan de sociale werkvoorziening in volledig eigen beheer.

De andere partnergemeenten hebben keuzes gemaakt voor de toekomst. De gemeente Dalfsen heeft al langer aangegeven WEZO NV te willen verlaten. Ook de gemeente Raalte heeft de intentie uitgesproken onderdelen van de SW zelf te willen gaan uitvoeren. De verwachting is dat door deze beslissingen het onderhandelingsresultaat voor deze gemeenten negatiever zal uitvallen dan de indicatieve aandelenwaarde aangezien er sprake is van een schadelast door het vervroegd afbouwen van activiteiten bij WEZO NV. Deze schadevergoedingen komen ten bate van de gemeente Zwolle als enig aandeelhouder evenals de daarmee gepaard gaande frictiekosten.

Voor Hattem zijn de voorwaarden voor beëindiging van de SW-opdracht voor de onderhandelingen met de gemeente Zwolle dus niet van toepassing geweest.

## **2.3. Regeling m.b.t. borgstellingen/garantstellingen**

Bij het besluit tot opheffing van de gemeenschappelijke regeling WEZO is overeengekomen, dat de deelnemende gemeenten in de GR de borgstelling voor de leningen van GR WEZO overnemen naar rato van de aandelenverhouding in WEZO NV. Met de overdracht van de

aandelen aan de gemeente Zwolle zal Zwolle de gehele borgstelling voor de leningen overnemen. Dit betekent dat de gemeente Hattem verder geen risico meer loopt ten aanzien van deze leningen.

### **2.3.1. Aansprakelijkheden uit garanties voor wachtgeldkosten oud-ambtenaren GR WEZO**

Bij het besluit om de gemeenschappelijke regeling WEZO op te heffen is door de deelnemende gemeenten een garantstelling afgegeven voor de eventuele wachtgeldkosten voor overgenomen oud-ambtenaren van de GR WEZO.

De gemeenten zijn onderling overeengekomen om deze garantstelling te laten bestaan. Ten eerste is de afkoopwaarde van deze verplichtingen lastig te bepalen en het is nog maar zeer de vraag of deze wachtgeldkosten ook daadwerkelijk zullen ontstaan. Bovendien zullen deze wachtgeldverplichtingen in de komende jaren nog wijzigen op basis van gewijzigde regelgeving. De indicatieve kosten voor Hattem zouden maximaal ca. € 200.000 bedragen. Deze zijn op dit moment dus niet van toepassing. De raad van de gemeente Hattem heeft aan het college voor de onderhandelingen de vraag meegegeven om te bezien of ook deze garantstelling in de eenmalige afkoopsom kan worden opgenomen. Bij de definitieve besluitvorming zal het college deze uitkomst meewegen in haar totale oordeel over de uitkomsten van de onderhandelingen.

### **2.4. Garanties en vrijwaringen**

In de overdrachtsovereenkomst aandelen WEZO NV worden garanties en vrijwaringen gegeven, die verbonden zijn aan de overdracht van aandelen van de gemeenten aan de gemeente Zwolle. Die garantstellingen en vrijwaringen hebben betrekking op de gegevens zoals verkregen uit de jaarrekening en juridisch boekenonderzoek. Met deze bepaling in de overdrachtsovereenkomst worden de verkopende gemeenten contractueel gevrijwaard van risico's voortvloeiend uit het voormalige aandeelhouderschap.

### **3. Structurele en incidentele kosten en baten in een meerjarenperspectief**

In bijgaande tabel *“Incidentele en structurele kosten sociale werkvoorziening 2015-2020”* wordt een totaaloverzicht van de éénmalige en structurele kosten van de SW in 2015 en verder. Het opheffen van de gemeenschappelijke regeling GR WEZO en de aandelenoverdracht aan Zwolle levert een aantal eenmalige kosten baten op.

De éénmalige baten bestaan uit:

- De liquidatieopbrengsten van de gemeenschappelijke regeling WEZO € 94.000. (Dit betreft het Hattemse deel van de opbrengsten van de verkoop van het pand de Herfte wat eigendom is van de GR)
- Een eenmalige bate als gevolg van de restitutie van de zogenaamde transitiegelden € 24.000; Met de transitiegelden hebben de gezamenlijke gemeenten in de periode 2011 – 2015 de omslag van WEZO NV van “binnen naar buiten” gefinancierd. Dit plan is nu gerealiseerd. Het saldo vloeit terug naar de gemeenten;

De éénmalige kosten bestaan uit:

- De negatieve waarde van de aandelen € 568.000
- De éénmalige kosten van het project aandelenoverdracht € 13.000
- De aanpassing van de waarde van de aandelen op de balans. De aandelen in WEZO NV staan namelijk voor € 75.000 in de boeken van Hattem en moeten bij overdracht worden afgewaardeerd.

#### *Inkoopmodel*

Op basis van de vervreemding van de aandelen in WEZO NV per 01-01-2016 ontstaat er een nieuwe situatie. De exploitatie van WEZO NV is niet langer de verantwoordelijkheid voor Hattem. Zwolle zal als enig aandeelhouder de exploitatietekorten op WEZO NV moeten dekken. Deels betaalt Hattem daar ook nog aan mee aangezien ze haar dienstverlening

inkoopt bij WEZO NV middels een in de afgelopen jaren ontwikkeld inkoopmodel. Dit inkoopmodel voor de inkoop dienstverlening SW bij WEZO is ook in 2014 en 2015 gebruikt. Kern van het inkoopmodel is dat gemeenten SW-dienstverlening afnemen op basis van de daadwerkelijke loonkosten van haar SW'ers en de gemiddelde uitvoeringskosten en verdien capaciteit (voortschrijdend gemiddelde van deze kosten over de afgelopen drie jaar). Dat wil zeggen, dat Hattem de kosten van de SW enigszins kan beïnvloeden door het stimuleren van detachering en begeleid werken. Deze vormen van dienstverlening zijn aanzienlijk goedkoper dan beschut werken. In het inkoopmodel is wel verdisconteerd, dat de rijksbijdrage in de komende jaren nog verder zal dalen en dat de gemeenten zelf dat risico dragen. Dit risico zou Hattem echter ook lopen als er geen inkoopmodel zou zijn.

#### *Begroting SW*

In de begroting van Hattem is nu in het meerjarenperspectief een gemeentelijke bijdrage opgenomen van 245.000 per jaar tot 2020. Dit was de te verwachten eigen bijdrage van de gemeente Hattem in de komende jaren bovenop de rijksbijdrage SW. De gemeentelijke bijdrage zal in de komende jaren tot 2020 verder oplopen als gevolg van de afnemende rijksvergoeding met € 500 per fte per jaar. Tot en met 2020 zal de gemeentelijke bijdrage daarmee toenemen als gevolg van de toenemende kostprijs ondanks de afname van de populatie. In 2021 en verder zal de gemeentelijke bijdrage dan geleidelijk afnemen als gevolg van het verder afnemen van de populatie. In de tabel "*Verloop SW-populatie en kosten per fte*" wordt de kostenontwikkeling weergegeven.

Het begrote tekort c.q. de gemeentelijke bijdrage zal in het meerjarenperspectief worden gewijzigd. Zoals gezegd zal de eenmalige afkoopsom voor de aandelenoverdracht in de jaren 2015 – 2019 worden meegenomen. Daarna wordt de gemeentelijke bijdrage substantieel lager.

In de kostenopstelling is rekening gehouden met het omzetten van tijdelijke dienstverbanden (1,5 fte) naar een vast dienstverband, zoals bij motie door de raad in november 2014 is gevraagd.

Voordeel voor de gemeente Hattem van aandelenoverdracht aan Zwolle is, dat door de verkoop van de aandelen het relatief grote aandeel dat Hattem heeft in het exploitatietekort zal verdwijnen. Het aandelenkapitaal bedroeg 8,2%, terwijl Hattem maar 5,3 % van de populatie in WEZO heeft. De incidentele kosten voor het structureel afkopen van het exploitatierisico in WEZO heeft dus op termijn een positief effect aangezien Hattem dan niet meer direct meebetaald aan het exploitatietekort van WEZO NV.

#### *Risico's en rijksvergoeding SW*

Er zijn nog een aantal risico's verbonden aan de uitvoering SW, die consequenties kunnen hebben voor het bovengenoemde begrotingsbedrag. Deze bestaan echter ook indien er geen sprake zou zijn van een aandelenoverdracht.

De rijksvergoeding SW zal in de komende jaren verder dalen met ca. € 500,- per jaar. Hiermee is in de bijgaande prognose rekening gehouden. In de berekenmethode van de rijksvergoeding zitten echter nog een aantal onzekerheden. Aangezien de vergoeding in de toekomst mede afhankelijk is van de landelijke ontwikkeling in de populatie SW oud en de opbouw van populatie beschut werk nieuw. Als de ontwikkeling van het aantal SW'ers woonachtig in Hattem sterk afwijkt van de landelijke ontwikkeling is het is de vraag of het rijk de kosten voor het aantal fte's SW-werknemers volledig zal vergoeden in het participatiebudget. Het risico is dat daardoor de kostprijs per persoon zal stijgen en daarmee de gemeentelijke bijdrage.

#### **4. Overige consequenties**

Naast de financiële consequenties heeft de geplande opheffing van de gemeenschappelijke regeling WEZO en de overdracht van aandelen in WEZO NV aan de gemeente Zwolle een aantal andere gevolgen.

##### *Bestuurlijke betrokkenheid*

Hattem participeert bestuurlijk in zowel het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling WEZO en is vertegenwoordigd in de aandeelhoudersoverleg van WEZO NV.

De bestuurlijke betrokkenheid in deze overleggen komt met het opheffen van de gemeenschappelijke regeling en de overdracht van aandelen aan de gemeente Zwolle te vervallen. Uiteraard blijft er een bestuurlijke verantwoordelijkheid bestaan voor het uitvoeren van de sociale werkvoorziening, maar deze wordt nu meer indirect uitgevoerd.

Het verminderen van de bestuurlijke betrokkenheid betekent ook dat er minder ambtelijke inspanning hoeft te worden geleverd ter begeleiding van dit bestuurlijke proces.

##### *Sturing op resultaten, budget en doelen.*

Binnen de nieuwe methodiek van werken (het inkoopmodel) wordt er een nieuwe ambtelijke overlegcyclus opgestart waarin contractafspraken worden gemaakt over de dienstverlening in het kader van de sociale werkvoorziening en waarbinnen de doelen en ambities van de inkopende gemeenten kunnen worden vastgelegd. Binnen deze cyclus heeft de raad van de gemeente Hattem haar reguliere taak om de budgetten voor de uitvoering van de sociale werkvoorziening vast te stellen.

#### **Planning en besluitvorming**

De uitkomsten van de onderhandelingen over de aandelenoverdracht aan Zwolle worden momenteel uitgewerkt in een aantal documenten, zoals een formele overeenkomst van overdracht voor de aandelen in WEZO. Dit geldt ook voor de afrondende besluitvorming met betrekking tot het definitief opheffen van de gemeenschappelijke regeling GR WEZO.

Naar verwachting zullen deze documenten aan de raad ter besluitvorming worden voorgelegd in de raadsvergadering van november.

**Tabel: Incidentele en structurele kosten sociale werkvoorziening 2015 - 2020**

|                                                                                              | 2.015          | 2016           | 2017           | 2018           | 2019           | 2020           | 2021           | 2022           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| <b>Transitiekosten WEZO NV en GR</b>                                                         |                |                |                |                |                |                |                |                |
| Liquidatie GR (=opbrengst)                                                                   | -94.000        | 0              | 0              | 0              | 0              | 0              | 0              | 0              |
| Restitutie transitiebudget                                                                   | -24.000        |                |                |                |                |                |                |                |
| Aandelenoverdracht WEZO                                                                      | 114.000        | 114.000        | 114.000        | 114.000        | 112.000        | 0              | 0              | 0              |
| Overige lasten                                                                               | 13.000         | 0              | 0              | 0              | 0              | 0              | 0              | 0              |
| Afwaardering aandelen                                                                        | 75.000         |                |                |                |                |                |                |                |
| <b>Totaal (1)</b>                                                                            | <b>84.000</b>  | <b>114.000</b> | <b>114.000</b> | <b>114.000</b> | <b>112.000</b> | <b>0</b>       | <b>0</b>       | <b>0</b>       |
| <b>Jaarlijkse lasten</b>                                                                     |                |                |                |                |                |                |                |                |
| Gemeentelijke bijdrage inkoop SW                                                             | 47.000         | 96.000         | 114.000        | 130.000        | 137.000        | 148.000        | 144.000        | 139.000        |
| kosten GR                                                                                    | 21.000         | 2.000          | 0              | 0              | 0              | 0              | 0              | 0              |
| kosten exploitatie WEZO NV                                                                   | 46.000         | 0              | 0              | 0              | 0              | 0              | 0              | 0              |
| <b>Totaal (2)</b>                                                                            | <b>114.000</b> | <b>98.000</b>  | <b>114.000</b> | <b>130.000</b> | <b>137.000</b> | <b>148.000</b> | <b>144.000</b> | <b>139.000</b> |
|                                                                                              | 2015           | 2016           | 2017           | 2018           | 2019           | 2020           | 2021           | 2022           |
| <b>Totaal jaarlijkse gemeentelijke lasten op te nemen in meerjaren-perspectief (1) + (2)</b> | <b>198.000</b> | <b>212.000</b> | <b>228.000</b> | <b>244.000</b> | <b>249.000</b> | <b>148.000</b> | <b>144.000</b> | <b>139.000</b> |

#### **Toelichting:**

Voor de periode 2015 – 2019 zijn er éénmalige kosten en baten als gevolg van het opheffen van de GR en de verkoop van de aandelen in WEZO NV aan de gemeente Zwolle.

De liquidatie van de GR levert een eenmalig voordeel op door de verkoop van het pand de Herfte (+94.000) en verder is er een eenmalige bate (24.000) als gevolg van de restitutie van het zogenaamde transitiebudget. Dit door de gezamenlijke gemeenten gefinancierde transitieplan voor WEZO is inmiddels afgerond. Het saldo wordt aan de gemeenten uitgekeerd.

De aandelenoverdracht resulteert in een éénmalige afkoopsom aan de gemeente Zwolle voor de negatieve aandelenwaarde (- 568.000). Deze zal worden verdeeld in vijf gelijk termijnen in de periode 2015-2019. De overige lasten bestaan uit de kosten van het project aandelenoverdracht (projectleiding en kosten due-dilligenceonderzoek) en het afwaarderen van de aandelen.

De jaarlijkse lasten bestaan uit de gemeentelijke bijdrage (bovenop de rijksvergoeding SW) en voor 2015 de kosten van de GR en WEZO NV. Deze komen in 2016 en verder te vervallen.

**Tabel: Verloop SW-populatie en kosten per fte**

|                        | Gemeentelijke kosten per fte** |        |         |         |         |         |         |         |
|------------------------|--------------------------------|--------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
|                        | 2015                           | 2016   | 2017    | 2018    | 2019    | 2020    | 2021    | 2022    |
| Kosten per fte         | 1.100                          | 2.400  | 2.950   | 3.520   | 3.920   | 4.440   | 4.480   | 4.525   |
| aantal fte             | 42,5                           | 40,2   | 38,7    | 36,8    | 34,7    | 33,4    | 32,1    | 30,8    |
| Gemeentelijke kosten** | 47.000                         | 96.000 | 114.000 | 130.000 | 137.000 | 148.000 | 144.000 | 139.000 |

\*\*Met de gemeentelijke kosten wordt bedoeld de gemeentelijke bijdrage als gevolg van het verschil tussen de rijksbijdrage SW en de werkelijke kosten die hoger zijn dan de rijksbijdrage.

### Toelichting:

Het meerjarenperspectief en de gemeentelijke bijdrage is afhankelijk van de hoogte van de rijksvergoeding SW, het aantal fte werkzaam binnen de SW en de verhouding tussen het aantal werkplekken beschut werken en detacheringen. Ook de opbrengsten van detacheringen en beschut werken (verdien capaciteit) staan in de afgelopen jaren onder druk. Dit wordt zichtbaar in de kosten per fte, die in 2016 aanzienlijk stijgen ten opzichte van 2015. Ook in de jaren daarna is er sprake van een toenemende gemeentelijke bijdrage per persoon, maar deze wordt met name veroorzaakt door de afname van de rijksbijdrage.

Bovenstaande bedragen gaan uit van de te voorziene afbouw van de SW-populatie op basis van het nu bekende pensioenverloop plus ca. 2% als gevolg van overig natuurlijk verloop. Daarnaast wordt uitgegaan van een gelijkblijvende verhouding tussen het aantal beschutte werkplekken en detacheringen.

In november 2014 heeft de raad van de gemeente Hattem een motie aangenomen om tijdelijke dienstverbanden onder voorwaarden om te zetten naar een vast dienstverband. In bovenstaand opstelling van kosten van de sociale werkvoorziening en de prognose van het verloop en kosten per fte zijn de kosten van deze tijdelijke dienstverbanden meegenomen.

|                                | 2015   | 2016   | 2017   | 2018   | 2019   | 2020   | 2021   | 2022   |
|--------------------------------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|--------|
| Prognose rijksbijdrage per fte | 25.900 | 25.400 | 24.900 | 24.400 | 23.900 | 23.900 | 23.900 | 23.900 |

De toename van de gemeentelijke kosten worden grotendeels veroorzaakt door de afname van de rijksvergoeding in de komende jaren. Tot 2020 wordt de rijksvergoeding SW met ca. € 500 per jaar verlaagd.